

27.11.2023

VN/17979/2023

VN/17979/2023-OM-10

Jakelussa mainituille

Rasismipuitepäätöstä koskevan rangaistussääntelyn selkeyttäminen

Työryhmän asettaminen

Oikeusministeriö on tänään asettanut työryhmän, jonka tehtävänä on valmistella ehdotus rasismipuitepäätöstä koskevan rangaistussääntelyn selkeyttämiseksi rikoslaissa.

Toimikausi

Työryhmän toimikausi on 1.12.2023–30.6.2024.

Tausta

Euroopan unionissa on 28.11.2008 tehty neuvoston puitepäätös rasismien ja muukalaisvihan tiettyjen muotojen ja ilmaisujen torjumisesta rikosoikeudellisin keinoin, 2008/913/YOS. Jäsenvaltioiden oli toteutettava puitepäätöksen säännösten noudattamisen edellyttämät toimenpiteet viimeistään 28 päivänä marraskuuta 2010.

Suomen lainsäädäntö saatettiin vastaamaan puitepäätöksen vaatimuksia ja muitakin kansainvälisiä velvoitteita hallituksen esitykseen HE 317/2010 vp perustuvilla lainsäädännön muutoksilla ja täydennyksillä, jotka koskevat muun muassa kiihottamista kansanryhmää vastaan koskevaa rangaistussääntelyä.

Euroopan unionin komissio käynnisti vuonna 2021 Suomea vastaan rikkomusmenettelyn rasismipuitepäätökseen sisältyvien eräiden

Postiosoite
Postadress
Postal Address
 Oikeusministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 25
 00023 Valtioneuvosto

Eteläesplanadi 10
 Helsinki

0295 16001
 +358 295 16001

09 1606 7730
 +358 9 1606 7730

kirjaamo.om@gov.fi
 oikeusministerio.fi

määräysten täytäntöönpanosta. Komissio katsoo, että Suomen rangaistussääntely ei kansanryhmiin kuuluviin henkilöihin kohdistuvien tekojen, vihaan yllyttämisen, nk. holokaustin kiistämisen sekä rikosten yleisen syytteen alaisuuden osalta ole tarpeeksi kattavaa. Suomi sai 26.1.2023 komissiolta täydentävän virallisen huomautuksen, johon Suomi maaliskuussa 2023 antoi virallisen vastauksensa.

Valtioneuvoston 31.8.2023 antamassa tiedonannossa yhdenvertaisuuden, tasa-arvon ja syrjimättömyyden edistämisestä suomalaisessa yhteiskunnassa on todettu, että holokaustin kieltäminen kriminalisoidaan. Holokaustin kieltämisen kriminalisointia koskevilta osin on käynnistetty erillinen lainvalmisteluhanke.

Muilta osin rasismipuitepäätöstä koskevan sääntelyn selkeyttämisen toteuttamiseksi asetetaan tässä päätöksessä tarkoitettu työryhmä.

Työryhmän tavoitteet ja tehtävät

Työryhmän tehtävänä on valmistella ehdotus rasismipuitepäätöstä koskevan rangaistussääntelyn selkeyttämiseksi rikoslaissa. Kiihottamista kansanryhmää vastaan koskevaa sääntelyä tarkistetaan velvoitteet toteuttavalla tavalla siten, että erilaiset sääntelyvaihtoehdot arvioidaan huolellisesti ja että myös kiihottamisrikoksen panettelua ja solvaamista koskevat kohdat arvioidaan osana työtä huomioiden perustuslaissa turvatut sanan- ja mielipiteenvapaus. Tavoitteena on, että rangaistussääntelystä tulee mahdollisimman tarkkarajainen ja ennakoitava. Työryhmän tulee arvioida vaihtoehtoisia ratkaisuja kansallisen lainsäädännön uudistamiseksi ja kuvata arvioimansa vaihtoehdot.

Työryhmä laatii ehdotuksensa hallituksen esityksen muotoon.

Työryhmä voi tarpeen mukaan kuulla asiantuntijoita.

Työryhmän työ tehdään virkatyönä.

Työryhmän kokoonpanossa on pyritty ottamaan huomioon naisten ja miesten tasa-arvosta annetun lain (609/1986) 4 a §:n vaatimus siitä, että jäseniä on kumpaakin sukupuolta vähintään 40 prosenttia. Koska

asian valmistelu edellyttää erityisosaamista ja käytettävissä olevien asiantuntijoiden määrä on rajallinen, lain edellyttämää vaatimusta ei kuitenkaan ole voitu täyttää.

Työryhmän kokoonpano

Työryhmän puheenjohtaja:

Lainsäädäntöneuvos Mia Spolander, oikeusministeriö, KRO

Työryhmän jäsenet:

Erityisasiantuntija Tuomas Lihr, oikeusministeriö, ESI

Erityisasiantuntija Nanni Olsson, varajäsen
lainsäädäntöneuvos Heini Färkkilä, oikeusministeriö, DJO

Lainsäädäntösihteeri Satu Sistonen, varajäsen
lainsäädäntöneuvos Päivi Rotola-Pukkila, ulkoministeriö, OIK-40

Erityisasiantuntija Emma Patovuori, sisäministeriö, poliisiosasto

Käräjätuomari Mika Illman, Länsi-Uudenmaan käräjäoikeus

Asianajaja Katariina Kuronen, varajäsen
asianajaja Antti Riihelä, Suomen Asianajajaliitto

Valtionsyyttäjä Anu Mantila, varajäsen
valtionsyyttäjä Sampsa Hakala, Syyttäjälaitos

Professori Sakari Melander, Helsingin yliopisto

Vaikuttamistyön johtaja Martta October, Ihmisoikeusliitto

Tuomas Lihr toimii myös työryhmän sihteerinä.

Kansliapäällikkö

Pekka Timonen

Yksikönpäällikkö

Jussi Matikkala

Jakelu

Helsingin yliopisto, Sakari Melander
Suomen Asianajajaliitto, Antti Riihelä

Suomen Asianajajaliitto, Katariina Kuronen
 Länsi-Uudenmaan käräjäoikeus, Mika Illman
 Ihmisoikeusliitto, Martta October
 OM KRO Rikosoikeus, Mia Spolander
 OM ESI Lainsäädännön kehittäminen ja laintarkastus, Tuomas Lihr
 OM DJO Julkisoikeus, Heini Färkkilä
 OM DJO Julkisoikeus, Nanni Olsson
 Valtakunnansyyttäjän toimisto, Sampsa Hakala
 SM PO Kansainvälisten ja EU-asioiden yksikkö, Emma Patovuori
 Syyttäjälaitos, Anu Mantila
 UM OIK-40 Ihmisoikeustuomioistu- ja -sopimusasioiden yksikkö, Päivi Rotola-Pukkila
 UM OIK-40 Ihmisoikeustuomioistu- ja -sopimusasioiden yksikkö, Satu Sistonen

Tiedoksi

OM Oikeusministeriö
 OM Oikeusministeriö, Pekka Timonen
 UM Ulkoministeriö
 Helsingin yliopisto
 Suomen Asianajajaliitto
 Länsi-Uudenmaan käräjäoikeus
 Ihmisoikeusliitto
 OM Kriminaalipoliittinen osasto
 OM DJO Demokratia- ja julkisoikeusosasto
 OM ESI Viestintä
 SM Sisäministeriö
 Syyttäjälaitos

VN/17979/2023-OM-10

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: